

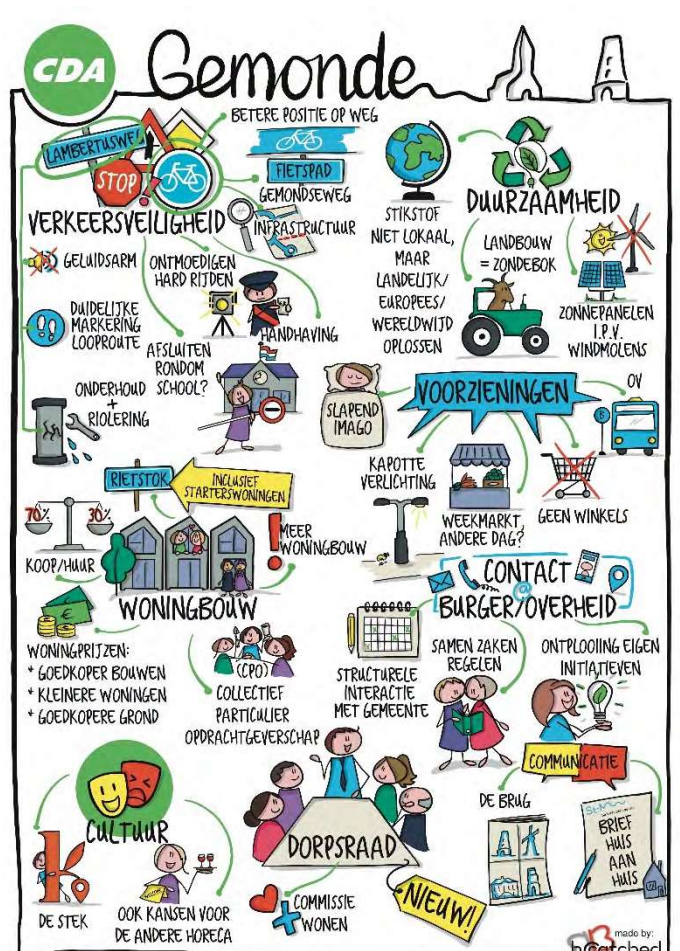
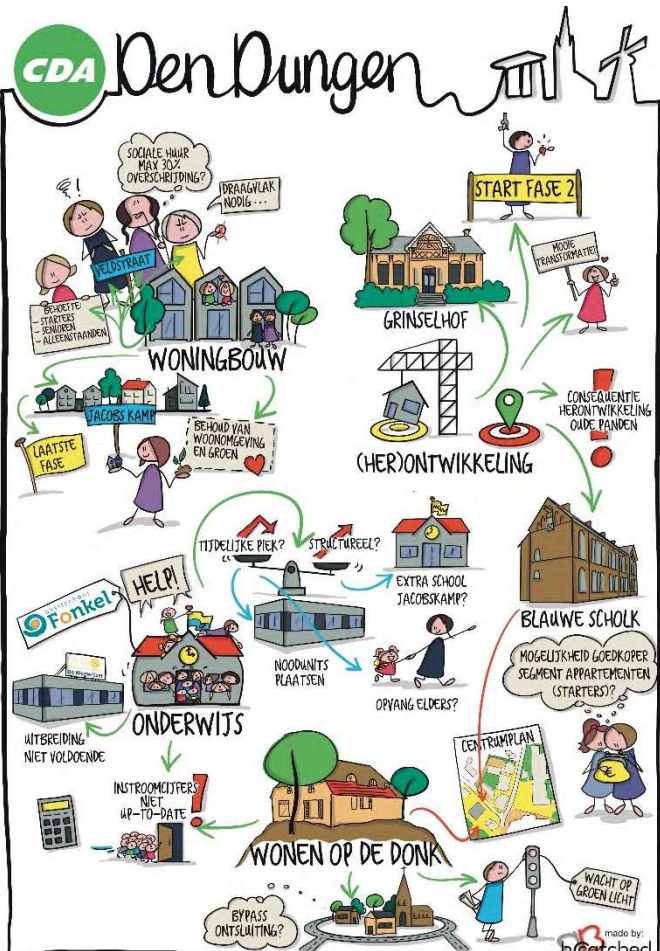
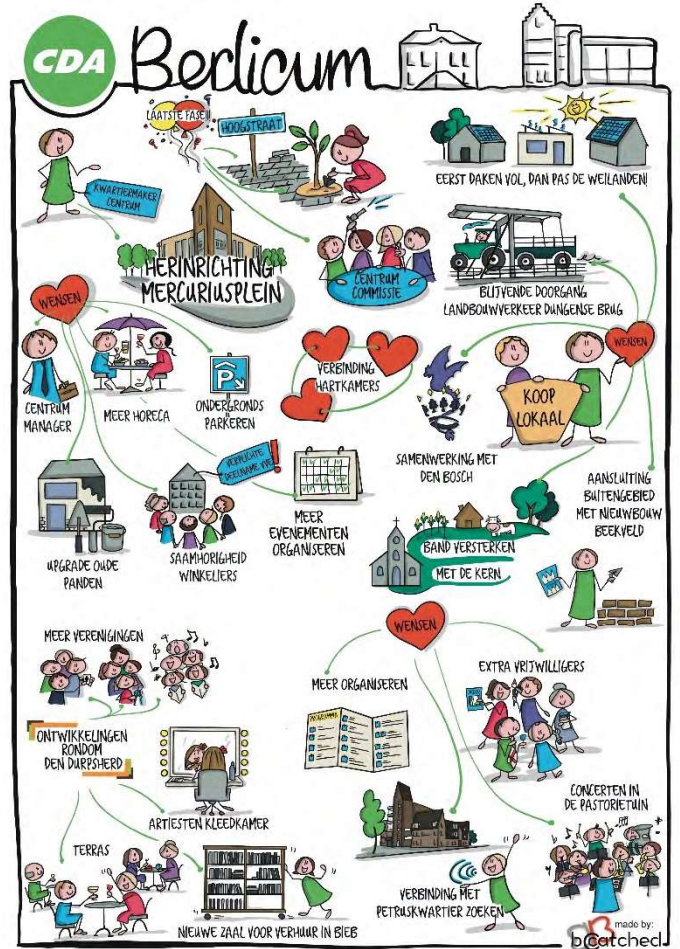
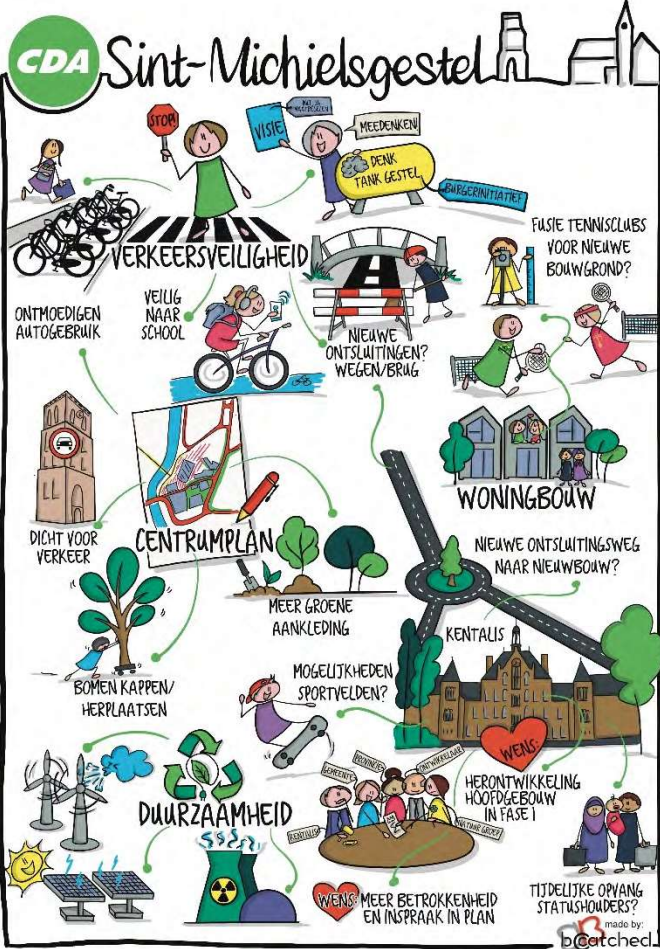
CDA Sint-Michielsgestel: Lokaal. Betrokken. Betrouwbaar.

Verkiezingsprogramma 2022-2026

**SINT-
MICHIELSGESTEL**

Lokaal geworteld met een stevige visie op de samenleving

De **lokale partij CDA Sint-Michielsgestel** is diepgeworteld in de samenleving van deze gemeente. We hebben maar liefst 50 kandidaten op de lijst en die wonen mooi verspreid in onze dorpen. In de afgelopen bestuursperiode waren wij bovendien de enige partij met een raadslid uit zowel Gestel, Berlicum, Den Dungen als Gemonde. En onze huidige wethouder is geboren en getogen in Den Dungen.

Tegelijkertijd zijn we ook een partij met een ijzersterk gedachtegoed. Met als belangrijkste motto: **onze inwoners maken de samenleving!** Niet de gemeente maar de *gemeenschap* is belangrijk. Daarom koesteren wij ieders betrokkenheid. Bij je dorp, je wijk, je gezin, je bedrijf of je vereniging.

We hebben elkaar nodig. De **zorg voor elkaar is het fundament onder onze samenleving.** Zo lang we goed voor elkaar zorgen kunnen we iedere uitdaging aan. We willen een rechtvaardige samenleving waarin iedereen meedoet en ieder mens telt. Deze solidariteit en gespreide verantwoordelijkheid bieden veel meer perspectief en vertrouwen dan een 'ieder voor zich maatschappij'.

En de **overheid** dan? Die is er om **zaken mogelijk te maken.** Soms om ontwikkelingen aan te jagen, en soms juist door het initiatief aan anderen te laten. En om initiatieven van inwoners te omarmen, te ondersteunen en te faciliteren. En daarnaast om mensen te helpen die het op eigen kracht niet redden.

Natuurlijk moet de gemeente ook 'gewoon' zorgen dat de traditionele overheidstaken goed worden uitgevoerd. Dat zijn we verplicht aan al die mensen die daar via de belastingen hun bijdrage aan geven.

Dat alles vraagt om een **krachtige en laagdrempelige gemeente.** Een aanspreekbaar en constructief gemeentebestuur. Een gemeentebestuur dat z'n eigen dorpen door en door kent, maar ook hun belangen weet te behartigen bij provinciale en landelijke bestuurders. Die er niet is voor één groep of voor één dorp, maar **voor iederéén en voor alle dorpen.**

CDA Sint-Michielsgestel heeft de afgelopen vier jaar volop verantwoordelijkheid genomen. Het grootste deel van onze **verkiezingsbeloftes van vier geleden zijn we keurig nagekomen.** En dat zijn we ook de komende periode weer van plan! In dit verkiezingsprogramma leest u wat wij tot 2026 willen bereiken.

Focus op dorpen

Sint-Michielsgestel is een **optelsom van onze mooie dorpen.** Divers, met elk een eigen karakter. En eigen uitdagingen, waarvoor inwoners en gemeente samen verantwoordelijk zijn. Soms vraagt dat maatwerk, want niet ieder dorp is hetzelfde en wil hetzelfde. Maar in sommige gevallen moeten we juist geen onderscheid maken. Zo heeft ieder dorp recht op hetzelfde kwaliteitsniveau van openbaar groen, recht op veilige wegen en voldoende (gemeenschaps)voorzieningen in de buurt.

Daarom vinden we het belangrijk dat raads- en collegeleden én ambtenaren goede feeling houden met onze dorpen. De afgelopen raadsperiode heeft de CDA-fractie daar flink aan bijgedragen; **onze vier huidige raadsleden** – Harvy Schouten, Kirk den Otter, Femke Klomp en Anja Andres - kennen de dorpen als hun achterzak.

Verenigingen zijn het cement

Iedereen moet mee kunnen doen in onze samenleving. Voor CDA Sint-Michielsgestel zijn de vele **verenigingen hét cement van onze samenleving**. Zonder verenigingen zou onze lokale samenleving een stuk minder sociaal zijn. En ook als sociaal vangnet spelen verenigingen een niet te onderschatten rol. Zonder verenigingen hebben we bovendien veel minder sport, muziek, carnaval en activiteiten in de buurt. Mensen die verantwoordelijkheid nemen door zich in te zetten voor een vereniging: dát zijn de mensen die laten zien dat samenleven een werkwoord is. En dat is precies de kerngedachte van onze lokale partij.

Daarom moet de gemeente de vele verenigingen in onze gemeente blijvend koesteren. Via subsidies en andere vormen van medewerking en ondersteuning. Wat CDA Sint-Michielsgestel betreft blijft het subsidiebeleid zoals het afgelopen vier jaar ook was. Wel vinden wij dat de **subsidies moeten worden geïndexeerd**; dat is nu nog niet het geval.

We willen dat de lokale overheid nog actiever wordt in het ondersteunen van verenigingen. Iedere vereniging moet een open deur vinden bij de gemeente. Om dat nog eens extra te benadrukken, willen wij dat er een **'coördinerend wethouder verenigingszaken'** (inclusief ambtelijke evenknie) komt in het nieuwe college van B&W. Hij of zij is de eerste ingang voor verenigingen en zo nodig een verbindende schakel naar andere collegeleden. Ook willen we dat er jaarlijks een **'dag van de vereniging'** wordt georganiseerd, waarin de verenigingsbesturen elkaar én de gemeenteambtenaren en -bestuurders ontmoeten.

Verder willen wij dat de bestaande innovatiesubsidie wordt omgezet in een speciale **verenigingssubsidie**. Verenigingen kunnen hier een beroep op doen wanneer zij activiteiten organiseren die óók op niet-leden zijn gericht; zo versterken we de verbinding in de samenleving en doet een vereniging op die manier ook wat terug voor die samenleving. We vinden dat de gemeente dergelijke 'tegenprestaties' gerust mag vragen.

Als onze inwoners een helpende hand nodig hebben, dan moeten organisaties en instellingen makkelijk te vinden zijn. Daarom pleiten wij ervoor dat inwoners voor al hun vragen over verenigingen, wonen, werk, zorg- of hulpverlening **makkelijker de weg kunnen vinden naar het loket WegWijs**. Daar moet meer bekendheid aan worden gegeven. WegWijs kan ervoor zorgen dat mensen niet van het spreekwoordelijke kastje naar de muur worden gestuurd. **Oplossingsgericht denken is belangrijk!** De vraag van onze inwoners moet centraal staan. Dat vraagt van medewerkers dat zij zich goed inleven in de 'klant' en, ook hier weer, de dorpen kennen.

Kunst en cultuur: je kunt er zelf mee bezig zijn, ervan genieten of allebei! Daarmee kunnen kunst en cultuur bijdragen aan persoonlijke ontwikkeling én aan een fijne vrijetijdsbesteding.

Denk bijvoorbeeld aan de **harmonieën en de fanfares**, maar er zijn ook nog veel andere verenigingen, organisaties én individuele inwoners actief op dit terrein. De muziekschool **Médèz** heeft haar bestaansrecht inmiddels bewezen en moet structurele steun van de gemeente houden.

Afgelopen periode is een **kunstroute app** ontwikkeld, waar nog wel wat meer aandacht voor nodig is. Daar moet een promotieplan voor worden gemaakt.

Sjors Sportief moet zeker blijven! Een geweldige manier om basisschoolleerlingen kennis te laten maken met sport, kunst en cultuur.

Iedereen doet mee

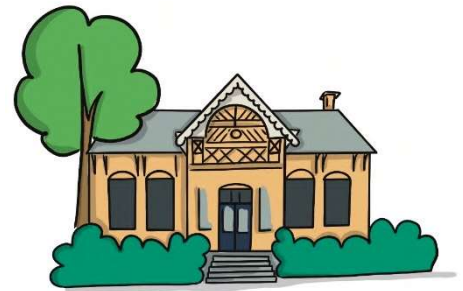
Voor onze jongeren is er in 2021 gestart met de pilot Jeugdhulp Dichtbij. Als blijkt dat hiermee goede resultaten worden bereikt, dan wordt dit wat ons betreft omgezet van een project naar structurele ondersteuning. Door **één aanspreekpunt voor het gezin aan te bieden** is tijdige ondersteuning mogelijk en kan geïndiceerde (en dus ook duurdere) hulpverlening worden voorkomen. Ruimte voor maatwerk is wat ons betreft vanzelfsprekend.

Financiële (on)mogelijkheden van ouders mogen **geen belemmering vormen voor gelijke ontwikkelingskansen voor de kinderen** in Sint-Michielsgestel. Alle kinderen moeten kunnen deelnemen aan school, het schoolreisje, schoolprojecten en minstens één structurele naschoolse sportactiviteit. De gemeente blijft dankbaar gebruikmaken van de landelijke **Klijnsma-gelden** (bestrijding van armoede onder kinderen) en ziet erop toe dat die gelden daadwerkelijk ten goede komen aan kinderen die dat nodig hebben.

Sowieso moeten we ervoor zorgen dat **jongeren goed op het netvlies staan** bij de gemeente. Want zij weten vaak de weg naar de gemeente minder goed te vinden. Het helpt als zij al in hun schooltijd kennismaken met de gemeentepolitiek. Daarom pleiten we ervoor dat iedere school in Sint-Michielsgestel de komende bestuursperiode **minimaal één keer een bezoek brengt aan de raadszaal** en daar een aantrekkelijk programma volgt. Daar kan de kinderburgemeester natuurlijk ook een positieve rol bij spelen.

Eenzaamheid komt voor onder alle leeftijdsgroepen en heeft vaak een relatie met (niet) mee kunnen doen. Naast enkele instellingen/verenigingen die in onze gemeente op dit terrein actief zijn (denk aan Zonnebloem, de kerken en de KBO's), heeft Welzijnsinstelling BINT opdracht van de gemeente om eenzaamheid actief tegen te gaan en zet daar vele vrijwilligers voor in. Dat is natuurlijk prima en moet vooral doorgaan, maar eenzaamheidsbestrijding moet **niet alleen bij één of enkele stichtingen op het bordje liggen**.

We weten dat mensen tegenwoordig langer zelfstandig thuis wonen, maar dat kan tegelijkertijd ook het risico op eenzaamheid vergroten. Bijvoorbeeld als de 'aanloop' steeds minder wordt. Daar kunnen we samen wat aan doen! Hoe mooi zou het zijn als bijvoorbeeld **buurtverenigingen zelf huisbezoeken organiseren** aan mensen van wie zij weten dat die nog maar weinig contacten hebben. De buurt heeft dat vaak beter en eerder in beeld dan de gemeente of een welzijnsinstelling. Wel kunnen de gemeente en/of BINT daarbij ondersteunen, bijvoorbeeld door het geven van een training, inspiratiebijeenkomst of zelfs door 'iets bij de koffie' te regelen. We willen dat een medewerker van de gemeente direct na de verkiezingen de opdracht krijgt hiervoor **een actieplan te bedenken** én uit te voeren.

Overigens organiseert het CDA Sint-Michielsgestel al 6 jaar, in **de Week van Eenzaamheidsbestrijding**, een activiteit om saamhorigheid in onze dorpen te bevorderen. En dat blijven we gewoon doen! Activering en stimulering van inwoners is de meest effectieve manier om eenzaamheid tegen te gaan en biedt ook veel voldoening voor vrijwilligers.

Ook **mensen met een beperking en senioren** moeten mee kunnen doen in de samenleving. Door deelname aan sport-, welzijns- of culturele activiteiten. De toegankelijkheid van sportvoorzieningen en openbare gebouwen is op zich al goed geregeld in het bouwbesluit. De bottle neck is vaak het overbruggen van de afstand van huis naar de verenigingsvoorziening en weer terug. Gelukkig kennen wij binnen onze gemeente al de nodige **buddy- of maatjes-projecten voor inwoners** die op het gebied van vervoer of deelname aan activiteiten een steuntje in de rug nodig hebben.

Samen met betrokken inwoners en organisaties als BINT, MEE en de diverse verenigingen moet de gemeente gaan bekijken wat er nog meer nodig is om meedoen voor alle inwoners mogelijk te maken.

Mantelzorg is voor veel mensen van onschatbare waarde. Mantelzorgwoningen zijn daarbij van grote betekenis en zorgen ervoor dat iemand bij zijn of haar eigen familie kan blijven wonen. Dat is goed uit menselijk oogpunt, en verkleint het beroep dat op dure zorg wordt gedaan. Wij pleiten voor een zeer ruimhartig beleid: **mantelzorgwoningen worden in principe gewoon toegestaan**, tenzij er zwaarwegende redenen zijn om dat niet te doen. Als eerste wordt gekeken wat iemand nodig heeft, en daarna hoe de formele regels passend gemaakt kunnen worden. Geen 'nee, tenzij' maar 'ja, mits'. Met andere woorden: niet het ruimtelijk beleid, maar het sociaal domein moet leidend zijn op het gemeentehuis!

We moeten ons verder goed realiseren dat **mantelzorgers** het zwaar kunnen hebben. Wij willen voor hen de mogelijkheden vergroten om af en toe op adem te komen door het aanbieden van **respijtzorg en dagopvang**. Het aanvragen daarvan moet eenvoudig zijn, zonder ingewikkelde drempels. Vervoer naar de dagopvang en de respijtzorg moet goed geregeld zijn met zo nodig hulp van deur tot deur. Ook willen we meer aandacht voor **jonge mantelzorgers**. 1 op de 5 kinderen/jongeren groeit op met een langdurig ziek gezinslid. Jong als zij zijn maken zij zich zorgen, hebben extra zorgtaken in het gezin en hebben minder tijd dan leeftijdsgenoten om leuke dingen te ondernemen. Welzijnsinstelling BINT organiseert in opdracht van de gemeente lotgenotencontacten en een jaarlijks uitje. CDA Sint-Michielsgestel wil dit verder uitbreiden met het organiseren én financieren van leuke activiteiten voor ontspanning en afleiding voor het gezin van de jonge mantelzorger. Rond de dag van de mantelzorg zet de gemeente mantelzorgers in het zonnetje in de vorm van een mantelzorgcompliment.

De vraag naar huishoudelijke hulp bij mensen die langer zelfstandig thuis wonen, is groot. Zo groot dat de wachtlijsten lang zijn. CDA Sint-Michielsgestel wil daarom dat er een **inkomensafhankelijke bijdrage** wordt ingesteld. Daarmee willen we de druk op de aanvragen verlagen en ervoor zorgen dat de financiële tegemoetkoming bij mensen terecht komt die het zelf moeilijker kunnen betalen. Op dit moment houdt landelijke wetgeving dat nog tegen, maar het pleidooi van gemeenten om dat te veranderen wordt steeds sterker. Sint-Michielsgestel moet zich daar met volle kracht bij aansluiten.

In het dagelijks leven hebben te veel mensen **moeite met lezen en schrijven**. De laaggeletterdheid is nog steeds te hoog. Het zet mensen op achterstand in de samenleving. Het minste dat we moeten doen is ervoor te zorgen dat de communicatie van de gemeente zo eenvoudig mogelijk is. Verder willen we dat het bestaande **Taalhuis de komende jaren alle steun** van de gemeente krijgt; een mooi project dat heel gericht mensen helpt die een taalachterstand hebben.

Daarnaast zijn **bibliotheken belangrijk** om de taalvaardigheid te verbeteren en hebben zij ook een sociale functie. De afgelopen bestuursperiode heeft de gemeente de bibliotheken in Berlicum en Gestel (Huis 73) en Den Dungen (parochiële bibliotheek) ondersteund en dat moet vooral doorgaan. We willen meer rust in de subsidierelatie. We vinden het beter dat er **duidelijke prestatieafspraken** worden gemaakt met zo nodig ook een wat hogere subsidie. Bibliotheken mogen niet uit onze gemeente verdwijnen! Liefst willen we dat iedere basisschool een **eigen schoolbibliotheek** heeft; de gemeente moet de mogelijkheden bekijken hoe dat voor elkaar te krijgen.

Leefbare dorpen om te koesteren

Leefbare dorpen zijn dorpen waar mensen wérkelijk samenleven en wat voor elkaar betekenen. Dat **komt vaak samen in de gemeenschapshuizen**. Die koesteren we! En dat is de afgelopen bestuursperiode ook volop gebeurd. In de lastige coronatijden hebben de gemeenschapshuizen kunnen rekenen op steun van de gemeente. Met de blik op de toekomst, want ook in het voeren van een gezonde bedrijfsvoering heeft de gemeente de zelfstandige stichtingen ondersteund.

Er is het nodige vernieuwd. De Meander in Sint-Michielsgestel is gerealiseerd, met voldoende voorzieningen op het gebied van licht en geluid (zoals we tijdens de vorige campagne hebben beloofd). Gemonde heeft recent z'n nieuwe dorpshuis De Stek gekregen; een mooie combinatie met de Lambertusschool, kinderopvang en BSO. Maar ook De Moerkoal, den Durpsherd en Litsberg mogen op onze warme ondersteuning rekenen.

Voor alle gemeenschapshuizen willen we de **subsidierelatie met de gemeente moderniseren**: we willen dat de subsidie meer gekoppeld wordt aan prestatieafspraken. Dat klinkt misschien wat 'zakelijk', maar we denken dat dat voor de verschillende stichtingen juist fijn is. Je maakt zo afspraken voor de langere termijn en van beide kanten weet je waar je aan toe bent. Nu is het teveel een jojo: soms moet er geld bij, soms niet en lang niet altijd is duidelijk wat we van elkaar verwachten. We willen meer voorspelbaarheid in deze relatie brengen en de gemeenschapshuizen prikkelen om nóg beter te gaan presteren. En dus bij betere prestaties niet meteen kijken of de subsidie omlaag kan, want dan haal je de prikkel juist weg. De gemeente moet ook gewoon accepteren dat **een gemeenschapshuis geen commercieel bedrijf is** dat zichzelf in alle tijden en onder alle omstandigheden kan bedruipen. Wees daar reëel in!

Dan de sportvoorzieningen. Als één van de onderdelen van de portefeuille van onze CDA-wethouder is daar de afgelopen jaren hard aan gewerkt.

In **Gestel** fuseerden twee voetbalclubs en kregen ze een fantastische nieuwe en duurzame accommodatie. De scouting betrok in 2021 een nieuwe accommodatie. Het sportpark in **Den Dungen** bestaat al iets langer maar is nog steeds de trots van het dorp. Onlangs werd de ingang verplaatst en samen met de verenigingen is de gemeente bezig om het park duurzamer te maken met behulp van Ledverlichting. De tennisclub legde zelf padelbanen aan, waar de gemeente graag een vergunning voor verleende. In **Berlicum** is de gemeente nog – samen met het bestuur – op zoek naar een nieuwe locatie voor de scouting, maar de goede wil is er. De BMX-ers van de Whoopers gaan hun crossbaan uitbreiden en er worden plannen gemaakt voor een nieuwe, gezamenlijk accommodatie voor voetbal, korfbal en hockey. De verkeersafwikkeling is daarbij nog wel een punt van aandacht. In **Gemonde** is de kogel door kerk wat betreft de nieuwe voetbalaccommodatie; hopelijk kan vanaf april 2022 de realisatie starten.

Maar we hebben **ook nog wat te wensen**. Want als we een meer gezonde gemeente willen worden, dan moeten de gemeenschappelijke sportvoorzieningen allemaal up to date zijn. Capaciteit en behoefte moeten goed op elkaar zijn afgestemd, dus dat vraagt een **lange termijnvisie** op binnen- en buitenvoorzieningen. Wat zijn de beste plekken en welke combinaties zijn er mogelijk?

Op de korte termijn vraagt sporthal De Run in Berlicum een moderniseringsslag. Liefst hadden we dat in de afgelopen bestuursperiode gedaan, maar het huishoudboekje van de gemeente liet dat helaas niet toe. Gelukkig komt die ruimte er nu wel en dat steunen we van harte. Sporthal De Misse (Den Dungen) en de sporthal aan de Eikenlaan (Gestel)

zijn ook belangrijke voorzieningen voor onze gemeente. Deze gebouwen zijn wat nieuwer dan De Run; een rigoureuze update is daar nog niet nodig, maar als CDA Sint-Michielsgestel hechten we wel aan tijdig en goed onderhoud.

Leefbaarheid heeft ook alles met **veiligheid** te maken. Jong en oud moeten kunnen rekenen op een veilige omgeving waarin ze leven en opgroeien. We vroegen daar in ons vorige verkiezingsprogramma al meer aandacht voor, en de urgentie is de afgelopen jaren alleen maar groter geworden. Het is voor de overheid steeds moeilijker om grip te krijgen en te houden op de onderwereld. Gelukkig wordt er landelijk meer geld uitgetrokken om de criminaliteit te bestrijden. Lokaal moeten we ook ons steentje bijdragen en scherp blijven op het voorkomen van vermenging van de onder- en bovenwereld.

In Sint-Michielsgestel moet prioriteit liggen bij het tegengaan van criminaliteit die een grote impact heeft op het slachtoffer, diens directe omgeving en het veiligheidsgevoel. Daarbij denken we vooral aan **woninginbraken**. Het is aan de politie om daar voldoende opsporingscapaciteit voor te reserveren, maar ook gemeente (voorlichting) én inwoners zelf kunnen daar van alles aan doen. Met name via **buurtinformatienetwerken (whatsappgroepen)**. Daarvan hebben we er maar liefst 104 in onze gemeente. De komende bestuursperiode willen we die een extra boost geven. Door advies en ondersteuning kan de gemeente daar het nodige in betekenen. We willen dat de gemeente actiever wordt en leert van goede ervaringen die in andere gemeenten op dit vlak al zijn opgedaan.

Op hogere leeftijd worden **ouderen kwetsbaarder voor oplichting en kleine criminaliteit**, ook via het internet. Dit heeft een grote impact op hun gevoel van veiligheid. Wij willen dat de gemeente meer voorlichting geeft en dat de politie, banken en bedrijven extra aandacht geven aan meldingen en aangiftes van ouderen.

Het gevoel van veiligheid zit 'm ook in de kleine dingen. **Asociaal gedrag** kan bijvoorbeeld het veiligheidsgevoel van inwoners heel negatief beïnvloeden. De politie doet wat dat betreft goed werk en dat geldt ook voor boa's. Die boa's huren we in van buurgemeente 's-Hertogenbosch en voor 2022 heeft de gemeenteraad daar extra geld voor gereserveerd; er komen twee boa's bij. Het CDA Sint-Michielsgestel wil dat die uitbreiding – bij gebleken effect – ook de jaren daarna blijft gehandhaafd. Overigens hechten we wel aan **handhaving in redelijkheid**; we hebben in de afgelopen coronajaren gemerkt dat dat ook nodig is om het draagvlak voor de regels in stand te houden.

De openbare ruimte in de gemeente moet er netjes bij liggen. De gemeente heeft hier een belangrijke taak. Daar mag gerust een tandje bij! De FixiApp voor meldingen in de openbare ruimte werkt op zich prima, maar de gemeente moet **meer proactief signaleren wanneer** er ergens actie nodig is. Nieuw openbaar groen wordt zoveel mogelijk onderhoudsarm aangelegd.

Tegelijkertijd moedigen we het ook aan als inwoners zelf een bijdrage leveren. Bijvoorbeeld via deelname aan de jaarlijkse zwerfvuilactie, maar ook door de stoep of perkje bij hun eigen huis schoon te houden. Naast de zwerfvuilactie willen we dat er een jaarlijkse '**actiedag onkruid**' komt, waarmee verenigingen nóg een centje kunnen bijverdienen.

Onze gemeente heeft twee **wijkmakelaars**. Zij zijn het eerste aanspreekpunt als inwoners een idee of initiatief hebben in hun eigen buurt. Zij weten de weg binnen de gemeente te vinden en kunnen meedenken om het idee te verwezenlijken. Inmiddels hebben de wijkmakelaars hun nut bewezen. We willen voortbouwen op dat succes. Concreet stellen we voor dat **ieder gemeenschapshuis minimaal 1 ochtend per week** een van de wijkmakelaars in huis heeft en die daar 'kantoor' houdt. Op die manier willen we de drempel voor het inbrengen van ideeën nog lager maken.

Op weg naar een gezonde gemeente

Voorkomen is beter dan genezen en dat geldt zeker voor de zorg! Dat vraagt om een **gezonde levensstijl**, om **investeren in voorzieningen** die sport en beweging stimuleren en **goede voorlichting** om ongezond gedrag tegen te gaan.

CDA Sint-Michielsgestel wil dat de gemeente de komende bestuursperiode een actieplan maakt waarin iedere inwoner van Sint-Michielsgestel wordt gestimuleerd tot **lidmaatschap van een sportvereniging**. Dat wordt bedacht en uitgewerkt samen met gezondheids- en sportorganisaties. Dat mes snijdt aan twee kanten: een gezondere samenleving en een verdere versterking van (in dit geval: sport-)verenigingen als het cement van onze samenleving.

Speciale aandacht verdient het **voorkomen van overgewicht** bij jongeren. Diabetes 2, oorspronkelijk een ouderdomsziekte, komt op steeds jongere leeftijd voor.

In onze gemeente doen we al verschillende dingen om een gezonde levensstijl te stimuleren. Veel van onze scholen hebben het predicaat 'gezonde school'. En er zijn vier buurtsportcoaches, die van alles ondernemen om jongeren in beweging te krijgen. We willen dat die **buurtsportcoaches nog breder worden ingezet** en nauwer gaan samenwerken met verenigingen. Als daarvoor een urenuitbreiding nodig is, dan moet daarvoor ruimte worden gezocht in de begroting; het is belangrijk genoeg!

Verder kan de gemeente zich laten inspireren door de landelijke aanpak **Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG)**. "Een samenleving die niet alleen de verantwoordelijkheid legt bij het individu, maar collectief een gezonde manier van leven mogelijk maakt", aldus JOGG. Dat spreekt ons aan. Sterk aan het JOGG is de verbinding met de GGD. Door dit samen met buurgemeenten op te pakken kunnen we in onze gemeente weer extra stappen zetten om gezond leven te stimuleren.

In dat kader omarmen we ook het idee van een groep jongeren om in onze gemeente een **skatebaan** aan te leggen. Dat moet hier toch mogelijk zijn! We zien graag meer van dit soort initiatieven; samen met de **kinderburgemeester** gaan we een manier verzinnen om kinderen en jongeren vaker van dit soort ideeën te laten inbrengen. De grote stad is weliswaar dichtbij, maar ook in onze eigen dorpen moet er genoeg te doen zijn voor de jeugd. Liefst met een sportief tintje...

Regelmatig contact tussen gemeente en huisartsen vinden wij belangrijk, want zij hebben vaak goed zicht op problemen waar inwoners tegenaan lopen. De gemeente mag gerust wat meer investeren in die relatie.

De **geestelijke gezondheidszorg** staat onder druk en dat leidt tot schrijnende situaties voor cliënten en tot meer personen met verward gedrag op straat. Betere samenwerking tussen instellingen en maatschappelijke partners, meer aandacht voor de financiering van patiënten die complexe zorg nodig hebben en meer opleidingsplaatsen kunnen de druk verlichten. Ook willen we meer flexibele capaciteit in de regio, zodat het aantal crisisplaatsen snel kan opschalen als dat nodig is.

In de afgelopen bestuursperiode is ook in onze gemeente een locatie gevonden waar drugs geproduceerd werd. Dat leidt vaak tot gevaarlijke situaties, dus wij staan voor een stevig handhavingbeleid. Net als roken en drinken vinden wij dat het **gebruik van softdrugs** om gezondheidsredenen moet worden ontmoedigd. Goede voorlichting op onze scholen kan hier een belangrijke bijdrage aan leveren.

Bouwen, bouwen, bouwen!

In de afgelopen jaren is het tekort aan huizen één van de grootste uitdagingen van onze samenleving geworden. Landelijk is de huizenmarkt zwaar overspannen en dat merken we ook in onze gemeente. De oplossing? **Meer bouwen!** En dat is precies waar we afgelopen vier jaar druk mee zijn geweest, met onze eigen CDA-wethouder voor volkshuisvesting als belangrijke aanjager. We beloofden in het coalitieakkoord minimaal 220 nieuwe betaalbare (sociale) woningen te bouwen of in de planning te hebben, en die belofte zijn we nagekomen. De minimaal 25 aangekondigde woningen in Gemonde worden er 34 (6 sociale huurwoningen in de Kei en het nieuwe bouwplan aan de Rietstok is in aantocht). Liefst zouden we nog harder gaan, maar de procedures zijn taai en niet iederéén is het altijd eens met concrete plannen.

De komende vier jaar is ons streefgetal dat er **minimaal 500 woningen** worden gerealiseerd (gebouwd of gepland; koop en huur). Daarvan willen we dat **40% onder de categorie sociale huur- en koopwoningen** valt. Daarbij moet gekeken worden naar de feitelijke behoefte per dorp voor het type woning. Zo is er in het ene dorp meer behoefte aan appartementen en in een ander dorp meer behoefte aan grondgebonden woningen. Daarbij baseert de gemeente zich op het woonwensenonderzoek dat periodiek wordt uitgevoerd. De mogelijke ontwikkeling op het terrein van **Kentalis** is in ons streefgetal overigens nog niet meegenomen en kan dus leiden tot nóg meer woningen.

Bijzondere aandacht moet er blijven voor **starters en senioren**. Door voor de laatstgenoemde groep meer levensloopbestendige woningen of appartementen te bouwen, krijgen we de doorstroming op de woningmarkt weer op gang. Voor jongeren heeft de gemeente – op aandringen van CDA Sint-Michielsgestel – deze bestuursperiode de **starterslening** weer ingevoerd om hen een zetje in de rug

te geven. Daar is volop gebruik van gemaakt. Het budget is inmiddels op; daarom willen we de komende vier jaar daar opnieuw geld voor uittrekken. En we willen dat er meer **Koopgarant-woningen** in onze gemeente komen; in onze gemeente wordt daarvan nog te weinig gebruik gemaakt, terwijl vooral jongeren/starters daar veel profijt van kunnen hebben. Koopgarant is een prijsverlagende constructie: door een korting tot 30% op de marktwaarde wordt de Koopgarantwoning bereikbaar voor lage- en middeninkomensgroepen. Een woningcorporatie verkoopt de woning én koopt 'm ook weer terug wanneer iemand wil verhuizen.

Het is de kunst om niet met pieken (en dus ook dalen) te werken, maar te zorgen voor een continue **aanwas van nieuwe woningbouwplannen**. Dat vraagt **meer uitbreidingslocaties**, aan de randen van de huidige bebouwde kommen. De provincie moet daaraan wel willen meewerken, en daarom is het nodig vanuit Sint-Michielsgestel een **stevig pleidooi** te starten richting het provinciehuis. Liefst sámen met andere gemeenten. We willen dat de dorpen van onze gemeente ook op de langere termijn kunnen groeien; het moet niet nodig zijn dat mensen naar elders verhuizen als ze liever in onze mooie gemeente blijven wonen.

Woningsplitsing kan ook helpen de woningnood te verlagen. Met dergelijke verzoeken moeten we als gemeente ruimhartig omgaan: in principe staan we dat toe. Dit krijgt wat ons betreft een plek in de nieuwe Woonvisie die in 2022 wordt vastgesteld in de raad.

Het bouwen van **tijdelijke woningen** (flexwonen) is een effectief middel in de strijd tegen woningnood dat snel kan worden toegepast. Hiermee bieden we perspectief aan mensen met een acute woonvraag, die met de reguliere woningtoewijzing tussen wal en schip vallen.

Denk hierbij aan starters, gebroken gezinnen, statushouders en mensen die een baan gevonden hebben in een voor hen nieuwe omgeving. Wij zetten hierbij maximaal in op de mogelijkheden voor versnelde bestemmingsplanprocedures; de Crisis- en Herstelwet biedt daarvoor mogelijkheden. En de provincie heeft subsidiemogelijkheden die we natuurlijk maximaal moeten benutten.

De gemeente is al een pilot met de woningcorporaties gestart, en gaat ervaring opdoen op één locatie met ongeveer **15 woningen voor spoedzoekers** (sociale huurwoningen). Als dat goed werkt, willen we dat er jaarlijks 15 extra woningen voor spoedzoekers worden gerealiseerd. Dat is dus bóvenop de woningen die we structureel gaan bouwen.

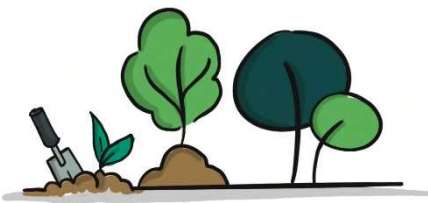
Als de gemeente **meer gronden zelf in bezit** heeft kunnen we de regie op de lokale woningbouw verder versterken. Daar waren we in het verleden bescheiden in, maar de afgelopen bestuursperiode heeft de gemeenteraad daar weer meer ruimte voor gegeven (met het nieuwe 'situationele grondbeleid'). De komende jaren gaan we die ruimte beter benutten en vaker **strategische grondaankopen** doen met als doel het realiseren van woningen. Ook willen we dat de gemeente meer sturing geeft aan concrete projectontwikkelingen; niet alleen 'ja of nee zeggen', maar **actief meedenken aan de voorkant** wat goed is voor onze inwoners. De dialoog met de omgeving is weliswaar een verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer, maar de gemeente moet wel duidelijke kaders maken waaraan zo'n dialoog moet voldoen. Om zo te bewaken en achteraf te toetsen of dat goed genoeg is gebeurd.

We willen bij nieuwbouwwoningen zo veel mogelijk **voorrang creëren voor inwoners** van onze eigen gemeente. De wettelijke mogelijkheden zijn daartoe helaas wel beperkt. Door de communicatie over nieuwe woningen vooral lokaal in te zetten, kunnen we onze inwoners toch enige voorsprong geven. En ook **Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO)** is een vorm van bouwen die ervoor zorgt dat eigen inwoners uiteindelijk in die woningen terecht komen. Dat is vooral geschikt voor community-achtige vormen: 'samen' wonen in een groep en toch zelfstandig. Voor een CPO staan particulieren weliswaar zelf aan de lat, maar de gemeente kan dat wel ondersteunen door concrete begeleiding aan te bieden. De komende bestuursperiode willen we dat de gemeente minimaal één, maar liefst meer CPO-initiatieven concreet gaat ondersteunen.

Behoud van een aantrekkelijk buitengebied

Sint-Michiëlsgestel is een groene gemeente. We zijn **zuinig op ons buitengebied**. Waar onze inwoners en bezoekers kunnen wonen, recreëren én ondernemen. Daar hoort ook de agrarische sector bij; zij geven karakter aan ons buitengebied. Agrariërs zijn dagelijks met passie bezig met het **produceren van ons hoogwaardige voedsel**. Het CDA Sint-Michiëlsgestel is dan ook trots op onze agrarische familiebedrijven. Toch hebben de agrariërs ook te maken met veel regels en staan ze voor grote uitdagingen. Boeren moeten wel de **ruimte hebben om te ondernemen**. Samen met hen bouwen wij aan een agrarische sector die in lengte der jaren bestaansrecht heeft.

Ondernemen kan op vele manieren. Het is belangrijk dat de ontwikkeling van de agrarische bedrijven bijdraagt aan de maatschappelijke vraagstukken waar de gemeente voor staat. De transitie naar **kringlooplandbouw** is hier een mooi vernieuwend voorbeeld van. Maar ook **het terugbrengen van de milieubelasting** van de veehouderijbedrijven zorgt voor duurzamere productiemethodes.

De spreekwoordelijke afstand tussen de boer en burger moet kleiner. Onze inwoners mogen zich meer bewust zijn van hetgeen het buitengebied biedt. Het **verkorten van de productieketen** is een manier om dichterbij de burger te komen. Immers: als consumenten weten waar hun voedsel vandaan komt, zullen ze er ook meer waardering voor krijgen.

Het gaat om het evenwicht, om de goede balans tussen bedrijvigheid, woongenot, gezondheid en recreatie. Dat vraagt om een actieve overheid. Dus als er bijvoorbeeld overmatige stankoverlast is, dan moet de overheid daar actie op ondernemen. En als er steeds meer stallen leeg komen te staan, dan moet de gemeente samen met de partijen in het buitengebied een nieuwe bestemming zoeken. Daarom heeft de CDA-fractie eind 2021 een raadsvoorstel gemaakt hoe om te gaan met

'Vrijkomende Agrarische Bebouwing'. Dit voorstel wordt begin 2022 besproken in de gemeenteraad. Hierin is voorgesteld dat er meer ruimte moet worden geboden aan niet-agrarische ontwikkelingen in het buitengebied. Wel mag er dan ook iets tegenover staan: de kwaliteit van ons buitengebied moet toenemen door de sloop van lege stallen en de aanleg van landschapselementen. Denk aan de aanleg van een weidevogelpoel, pluktuinen en akkerranden.

Een gemengde plattelandseconomie met agrarische en niet-agrarische bedrijvigheid, wonen, natuur, recreatie en toerisme die met elkaar hand in hand gaan is ons ideaal.

Verkeer moet veiliger

We verplaatsen ons dagelijks volop door de verschillende dorpen. Dat moet ook kunnen, maar uiteraard wel veilig. Op dit moment is dat helaas niet overal het geval. We vinden dat er **meer tempo** moet worden gemaakt in het realiseren van oplossingen, én dat er meer gebruikt moet worden gemaakt van **'kennis en ervaring van de straat'**. Mensen die dagelijks het verkeer voorbij zien razen en de problemen van dichtbij ervaren, weten vaak hele goede oplossingen te bedenken.

De komende vier jaar moet er **meer budget** worden vrijgemaakt voor het oplossen van de meest acute knelpunten. Uiterlijk begin 2023 ligt er een concreet actieplan op tafel met alle maatregelen die tot en met 2025 worden uitgevoerd. We willen daar jaarlijks minimaal € 100.000 extra aan besteden. 'Werk met werk maken' is daarbij een belangrijk uitgangspunt (vrij vertaald: verschillende soorten werkzaamheden gelijktijdig uitvoeren om zo kosten te besparen).

Het **langzaam verkeer** verdient meer aandacht. Uitgangspunt is dat alle inwoners veilig aan het verkeer kunnen deelnemen, met extra oog voor langzaam verkeer waaronder senioren en jonge kinderen. De verkeersinfrastructuur moet daarop zijn ingericht en dus zo nodig aangepast. Ook de veilige afwikkeling van het logistiek verkeer moet een belangrijk aandachtspunt zijn bij nieuwe bouwplannen, zoals in het centrum van Gestel.

We willen dat er bekeken wordt **op welke plekken een 30 kilometer zone** soelaas biedt, en waar extra verkeersremmende maatregelen kunnen helpen. Een aantal andere uitgangspunten zijn dat zwaar transport uit de kernen wordt geweerd, en bij basisscholen en in wijken meer gecontroleerd wordt door de in 2021 extra toegevoegde BOA's. Daarbij is er ook extra aandacht voor foutparkeren op fietsstroken en trottoir; dat vraagt prioriteit van de handhavers. Om straten veiliger te maken wordt zo nodig

gewerkt met slimme, verkeersremmende maatregelen, met voorrang voor fietsers, en komen er wat ons betreft meer zebra's.

Maar naast deze korte termijnoplossingen willen we dat de komende bestuursperiode een **verkeersplan voor de langere termijn** wordt gemaakt, met als vertrekpunt: hoe zorgen we ervoor dat meer doorgaand verkeer een alternatieve route pakt? Daarbij moeten ook maatregelen op tafel komen die misschien wat onorthodoxer zijn en een wat langere adem vragen om te realiseren. En ook hiervoor geldt: met maximale participatie van eigen inwoners, organisaties en bedrijven.

Als we nu een snelle scan maken van het verkeersbeeld in de verschillende dorpen, dan zijn dit in ieder geval de aandachtspunten:

- Op de Hoogstraat en Sassenheimseweg in **Berlicum** zijn weliswaar maatregelen genomen maar het is helaas nog steeds niet optimaal. De CDA-fractie heeft hiervoor in januari 2020 een motie ingediend om op korte termijn een aantal concrete maatregelen uit te voeren en voor de langere termijn een alternatieve, structurele oplossing te zoeken. De uitvoering van maatregelen gaat helaas te traag; we willen dat hiervoor meer geld beschikbaar komt (zie eerder).
- In **Gestel** begint het probleem van het doorgaande verkeer ook steeds nijpender te worden. De grootste problemen doen zich voor op de Hoogstraat, de Sint-Michielsstraat en de Schijndelseweg. Voor de verbetering van de verkeersveiligheid op de Schijndelseweg is inmiddels een burgerinitiatief opgericht. De gemeente moet met deze groep in gesprek om te kijken welke acties we op korte termijn en lange(re) termijn kunnen ondersteunen en liefst ook kunnen realiseren.
- Ondanks dat er in **Den Dungen en Maaskantje** al veel is geïnvesteerd qua bestrating in het dorpscentrum zijn er nog wel een aantal verkeersonveilige situaties in het dorp op te lossen. Zoals een aantal (zij)straten in het buitengebied. Ook het zogeheten shared space gedeelte tussen de kerk en het 'oude' gemeentehuis werkt niet optimaal; er wordt te vaak te hard gereden. Dit vraagt vooral een gedragsaanpassing van de verkeersdeelnemers. In de Litserstraat en op het Hooionk is te hard rijden aan de orde van de dag en is er door verschil in voorrangsregels vanuit zijstraten sprake van onduidelijkheid. Dat leidt tot onveilige situaties. De centrumvisie Den Dungen, de beoogde herontwikkeling van locatie De Blauwe Scholk en realisatie van het plan Wonen op de Donk bieden kansen om de verkeerssituatie Bosscheweg/Heilighartplein, Litserstraat en Hooionk in samenhang te herzien **en bestaande knelpunten op te lossen**. Daar gaan we ons hard voor maken!
- Op dit moment wordt er al een aantal zaken concreet opgepakt op de hoofdweg door **Gemonde**, die vooralsnog voor de helft wordt vernieuwd. Invulling van snelheidsremmende maatregelen in de Dorpsstraat en Sint-Lambertusweg en een goed begaanbaar trottoir worden ingevuld op momenten dat tevens riolering wordt vervangen. Dit zogeheten 'werk met werk maken' is goedkoper voor de gemeente en ook erg effectief. Net als in Den Dungen/Maaskantje streven wij ernaar om de verkeerssituatie in Gemonde op basis van een te ontwikkelen visie op (gebruik van) het centrum te heroverwegen en te verbeteren. Het doorgaand verkeer, de schoolzone, het gemeenschapshuis en de kerkfunctie moeten in relatie tot elkaar worden gezien met expliciete aandacht voor verkeersveiligheid (snel en langzaam verkeer), parkeren en fietsen. In nauwe samenwerking met inwoners wordt er op dit moment al volop gewerkt aan een dergelijke visie op de verkeerssituatie in Gemonde en dat vinden we natuurlijk een hele goede ontwikkeling!

Goede huisvesting voor onze scholen

De gemeente heeft een belangrijke verantwoordelijkheid in de huisvesting van onze scholen. Voor CDA Sint-Michiëlsgestel een belangrijke gemeentelijke taak, vandaar dat dat ook onderdeel was van de portefeuille van onze CDA-wethouder! Bij goed onderwijs hoort een **veilige en prettige schoolomgeving**. Juist in deze levensfase wordt de basis gelegd voor ieders goede toekomst.

Voor de huisvesting van scholen is de afgelopen bestuursperiode een **nieuw Integraal Huisvestingsplan** opgesteld (IHP). Dat krijgt in 2022 alweer een actualisering op basis van de recente leerlingenprognoses.

De uitbreiding bij basisschool De Wegwijzer is onlangs afgerond; in overleg met het overkoepelende schoolbestuur is aan deze uitbreiding prioriteit gegeven. Maar ook de Fonkel in Den Dungen en de Ellips in Gestel kampen inmiddels met ruimtetekort. Voorlopig wordt dat opgelost met noodlokalen, maar liever zien wij een permanente uitbreiding. En ook de verplaatsing van de Bolster naar het terrein van SCI zit nog in de pijplijn. Daarom willen we dat de gemeente **meer geld reserveert voor onderwijshuisvesting**. Concreet: we willen dat de hele opbrengst van verkocht gemeentelijk vastgoed naar de spaarpot voor onderwijshuisvesting gaat (en niet zoals nu: de helft).

De gemeente staat aan de lat voor het **leerlingenvervoer**. Het is natuurlijk mooi dat kinderen daarin zelfstandiger worden, bijvoorbeeld door geld voor de aanschaf van elektrische fietsen beschikbaar te stellen (zoals nu al gebeurt). Op termijn is dat bovendien goedkoper dan het kostbare leerlingenvervoer. We willen doorgaan op die reeds ingezette lijn en zoeken naar creatieve oplossingen om kinderen – waar dat mogelijk is – meer zelfredzaam te maken.

Economische basis verder versterken

In 2019 heeft de gemeente een **economische visie** vastgesteld, met bijbehorend actieprogramma. Een belangrijk onderdeel daarin vormt het versterken van onze twee grootste dorpscentra (Gestel en Berlicum), waar momenteel volop wordt gebouwd. Er zijn kwartiermakers aangesteld om samen met ondernemers en eigenaren van panden, het **'centrummanagement'** van de grond te tillen: zeg maar een intensieve samenwerking om bruisende dorpscentra te creëren. De gemeente blijft dat aanjagen waar nodig! Maar het is natuurlijk nog mooier als de ondernemers dat helemaal zelf overnemen. Samen met de kwartiermakers bedenken we een (ook financiële) constructie daarvoor.

Natuurlijk blijft er ook aandacht nodig voor de economische activiteiten in de andere dorpen. De gemeente moet welwillend omgaan met vestigings- en uitbreidingsplannen van ondernemingen, want ook werkgelegenheid heeft veel invloed op de leefbaarheid en draagkracht van dorpen.

We zien graag dat middenstanders (winkeliers) zich zoveel mogelijk in het centrum vestigen; dan versterken ze elkaar en houden we onze dorpscentra levendig. Daarom willen we de bestaande **stimuleringsregeling voor het verhuizen naar de kernen** continueren.

De **bedrijventerreinen** krijgen de komende bestuursperiode extra prioriteit als het aan ons ligt. We willen starten met de Venkant en daar de knelpunten aanpakken, uiteraard samen met de ondernemers en eventueel ook door een kwartiermaker aan te stellen. Denk aan verbetering van de bebording, onderhoud van het groen en verbeteren van wegen. Het moet allemaal wat minder rommelig worden. Ook de bedrijventerreinen in Berlicum en Den Dungen hebben we in het vizier om de komende jaren aan te pakken. Vergelijkbaar aan het centrummanagement pleiten we voor '**parkmanagement**' op de bedrijventerreinen, om zo nog nadrukkelijker de medeverantwoordelijkheid van de ondernemers vorm te geven.

Ook **agrariërs** zijn natuurlijk ondernemers. We hebben de afgelopen tijd gemerkt dat er bij de gemeente niet altijd de juiste expertise in huis is om hen te helpen bij allerlei zaken die spelen (vergunningen, toekomstplannen, bedrijfsbeëindigingen). Daarom willen we dat de gemeente (weer) een **vast aanspreekpunt krijgt voor agrariërs** die bekend is met hun leefwereld en problematiek, en die begrijpt wat er nodig is voor een goed agrarisch ondernemersklimaat.

De **bedrijfscontactfunctionaris** van de gemeente is een belangrijk ankerpunt voor ondernemers, mede als wegwijs naar andere instanties. Startende ondernemers moeten daar ook terecht kunnen voor advies en ondersteuning, want nieuw ondernemerschap versterkt de economische basis van onze gemeente.

Er is afgelopen jaar een toeristische visie vastgesteld: **Gezond genieten**. Dat biedt een mooie kapstok voor activiteiten en ter ondersteuning van initiatieven. Zoals bijvoorbeeld is gebeurd aan de Meerseplas in Den Dungen, waar dankzij een aantal actieve inwoners een Kabouterp pad en een trimbaan zijn verschenen. Als CDA Sint-Michiëlsgestel streven we naar **voldoende recreatiemogelijkheden** in onze gemeente. Met fiets- en wandelpaden en ruimte voor de natuur. We hebben vele mooie natuurgebieden in onze dorpen die we moeten koesteren. Aandacht geven aan biodiversiteit en ruimte voor water zijn belangrijke punten.

Nieuwe plannen en ideeën zijn meer dan welkom, en waar mogelijk en nodig moet de gemeente daar ondersteuning aan geven. Zo willen we dat de **kwartiermakers centrumontwikkeling ingezet worden als aanjager** om samen met ondernemers in te spelen op de toeristische visie en met concrete activiteiten en evenementen daaraan een bijdrage te leveren.

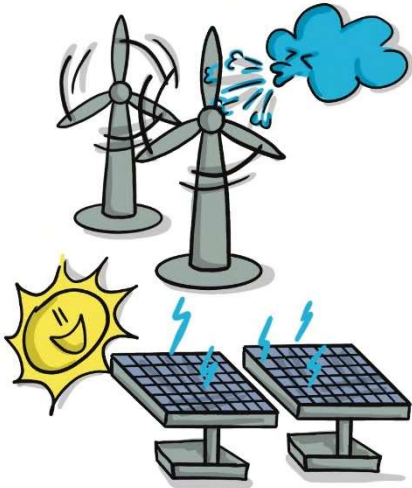
Groene gemeente is óók duurzaam

Duurzaamheid is en blijft een belangrijk speerpunt. We moeten ruimte geven aan innovaties en inspelen op nieuwe inzichten. De verduurzamingsopgave is voor ons een doorlopend proces waarin wij al doende met elkaar leren. We gaan zoeken naar vormen om **mensen meer te stimuleren**, liefst in samenwerking met burgerinitiatieven.

Nieuwe woningen worden **gasloos** opgeleverd; dat is tegenwoordig verplicht. Ook willen we dat nieuwe woningen 0 op de meter zijn: zij voorzien in hun eigen energievraag. In de toekomst zullen ook steeds meer bestaande woningen van het gas af moeten. Daarvoor is het nodig de energievraag te verkleinen door goed te isoleren, zonnepanelen te plaatsen die de energie opwekken en hybride warmtepompen aan te schaffen.

Hoe we dat allemaal in Sint-Michielsgestel willen realiseren, staat in de warmtevisie die kortgeleden door de gemeenteraad is vastgesteld. De duurzaamheidstransitie kost veel geld. Het **rijk zal echt moeten bijspringen** om de hoge ambities te kunnen verwezenlijken. Als CDA-Sint-Michielsgestel gaan we ons daar hard voor maken, ook bij onze partijgenoten in Den Haag.

Wat betreft de opwekking van duurzame energie leggen we sowieso **prioriteit bij zonnepanelen** op daken. Daar is nog volop ruimte! Zonneparken op landbouwgronden hoeven wat ons betreft dus nog niet in beeld te komen. Ook dient er een plan van aanpak te komen voor verduurzaming van ons gemeentelijk vastgoed.

Voor het plaatsen van **windmolens** zijn in onze gemeente geen geschikte plekken, zo is gebleken uit de studies die in het kader van de Regionale Energie Strategie (RES) zijn uitgevoerd. Mochten er toch initiatieven ontstaan voor het **grootschalig opwekken van energie**, dan is het heel belangrijk dat omwonenden goed worden betrokken. Dit begint met goed informeren en gebruik maken van de lokale expertise. Kleinschalige lokale energiecoöperaties en lokale bedrijven worden actief betrokken. We willen dat onze inwoners als eerste

financieel kunnen deelnemen en streven naar 50% lokaal eigendom van dergelijke initiatieven.

De afvalberg moet kleiner. Iedereen moet hier zijn steentje aan bijdragen. Dat begint thuis door afval zoveel als mogelijk te scheiden. Dit kan vooral bereikt worden met een financiële prikkel vanuit het principe 'de vervuiler betaalt', maar ook goede voorlichting is daarbij belangrijk. Dat blijven we prioriteit geven. Het PMD (Plastic, Metaal- en Drinkpakken), groenafval, papier en karton wordt voor niets aan huis opgehaald. Er wordt enkel betaald voor het legen van de grijze KLIKO. We moeten er een sport van maken minder vaak de grijze KLIKO aan te bieden. Overigens willen we **zeker níet naar een vorm van omgekeerd inzamelen**, waarbij alleen het herbruikbare afval aan huis wordt opgehaald en het restafval elders moet worden weggebracht; er waren plannen voor een pilot, en we zijn blij dat die van tafel is geveegd.

Onze woonomgeving biedt ook kansen voor een verdere verduurzaming. Iedere ontwikkeling, hoe groot of klein ook, kan een steentje bijdragen aan een groenere leefomgeving. Het aanplanten van groen, het afkoppelen van hemelwater en het realiseren van voldoende laadpalen voor elektrische auto's zijn enkele voorbeelden hiervan. We willen de komende periode bekijken hoe de gemeente 'duurzaamheidseisen' kan stellen aan particuliere, maar ook aan eigen projecten en initiatieven.

Ook stimuleren wij onze inwoners om hier stappen in te zetten met bijvoorbeeld de actie: 'tegel eruit, plant erin'. Maar nog beter is het als niet de overheid, maar inwoners zélf het initiatief nemen. Zoals het burgerinitiatief Met elkaar voor Mekaar die het afkoppelen van regenwater in onze gemeente verzorgt.

Gemeentelijke organisatie moet robuuster, in belang van onze inwoners

Zo'n 5 jaar geleden fuseerden de ambtelijke organisaties van de gemeenten Sint-Michielsgestel en Boxtel tot de werkorganisatie 'Mijn Gemeente Dichtbij'. Het was de bedoeling om zo de kwetsbaarheid van beide organisaties te verminderen en efficiënter te werken met een goed kennisniveau dicht bij onze inwoners. We moeten helaas vaststellen dat het **effect van de ambtelijke fusie minder goed heeft uitgepakt** dan was gehoopt. De gecombineerde organisatie is nog steeds te kwetsbaar en voor medewerkers is het lang niet altijd eenvoudig om voor twee gemeentebesturen te werken. Eerlijk is eerlijk, de overspannen arbeidsmarkt helpt ook niet mee om goede mensen te werven én vast te houden.

Inwoners hebben hier direct last van, want door gaten in de organisatie worden zaken soms niet snel genoeg opgepakt. Of het nou om een ontwikkeling bij een sportaccommodatie gaat of een bouwplan dat blijft liggen. Het gebeurt ook steeds vaker dat de juiste expertise niet in huis is.

Juist omdat wij als CDA Sint-Michielsgestel de inwoner centraal zetten en luisteren naar hun ervaring, vinden wij dit echt een zorgpunt waar de komende vier jaar wat aan moet gebeuren. In het belang van de inwoners, én in het belang van de medewerkers die nu vaak een te grote werkdruk ervaren.

Hiervoor moet in 2022 een **stevig ontwikkelplan** worden opgezet, voortbouwend op de extra middelen die eind 2021 beschikbaar zijn gesteld. Zodat de organisatie stabiel wordt, en dichter bij de inwoners werkt.

De communicatie vanuit de gemeente is de afgelopen bestuursperiode zeker verbeterd. Maar in het creatief samenwerken tussen inwoners, bedrijven en organisaties enerzijds, en de gemeente anderzijds zijn nog flink wat verbeterlagen te maken. We willen dat de gemeente beter afweegt welke rol op welk moment gepast is: soms die van initiatiefnemer, soms die van partner en soms als degene die ontwikkelingen slechts mogelijk maakt. Begin 2022 verschijnt een **nieuwe participatie-leidraad**, die als een handvat moet werken voor onze organisatie en waar inwoners en andere partners de gemeente op kunnen aanspreken.

Basis blijft sowieso dat gemeenteambtenaren ten dienste staan van de inwoners. Inlevingsvermogen, laagdrempelig en een helpende hand zijn altijd de uitgangspunten.

Overigens, niet ieder maatschappelijk initiatief kunnen we ondersteunen, bijvoorbeeld omdat het strijdig is met ander beleid of omdat er simpelweg geen ruimte of geld beschikbaar is. En niet ieder (bouw)plan kan altijd op de instemming van iedereen rekenen. Dan nóg blijft het enorm belangrijk duidelijk én eerlijk te communiceren en een goede **omgevingsdialoog** te voeren (ook door de initiatiefnemer zelf overigens). Duidelijkheid wordt vaak meer gewaardeerd dan 'aan het lijntje houden'; dat laatste is namelijk funest voor het vertrouwen in de overheid.

De gemeente Sint-Michielsgestel is actief in verschillende **regionale samenwerkingsverbanden**. Dat is belangrijk, want veel uitdagingen beperken zich niet de gemeentegrens. Denk aan mobiliteit, wonen, ruimte, arbeidsmarkt, economie, innovatie, transitie landbouw, energie en klimaat. Bovendien kunnen we meer voor elkaar boksen bij provincie en rijk als de we handen in deze regio ineenslaan.

We zijn natuurlijk solidair met andere gemeenten, maar komen tegelijkertijd stevig op voor de belangen van onze inwoners. **Burgemeenten moeten ons niet verrassen** met ontwikkelingen aan onze gemeentegrens; wij willen ons opstellen als een goede buur en verwachten dat van de ander ook!

Als een goed rentmeester met belastinggeld omgaan

Aan het begin van de vorige collegeperiode heeft de gemeenteraad de **eigenaardige hondenbelasting afgeschaft**, zoals inmiddels ook veel andere gemeenten hebben gedaan. Daarmee kwamen we als CDA een belangrijke verkiezingsbelofte na.

De Onroerende Zaak Belasting (OZB) is voor een gemeente een belangrijke inkomstenbron. De afgelopen jaren hebben we die belasting behoorlijk in toom kunnen houden. Goed schatkist-beheer noemen we dat. Ook de komende periode blijft dat ons uitgangspunt. We willen **de lasten voor onze inwoners** zo laag mogelijk houden. En komt er toch een (bescheiden) verhoging, dan moet dat duidelijk gekoppeld zijn aan een concrete uitgave of investering. Zodat onze inwoners precies weten waaraan dat wordt besteed.

CDA Sint-Michielsgestel pleit voor een **begroting in één oogopslag**. Deze kan worden toegevoegd aan onze gemeentebegroting, zodat voor onze inwoners eenvoudig te bekijken is, wat de grootste inkomsten en uitgavenposten zijn. Ook kan deze worden gepubliceerd in weekblad De Brug.

Het blijft sowieso lastig om de begroting van de gemeente goed sluitend te houden, en dat komt vooral door de **grote instabiliteit van de bijdrage van het Rijk** (gemeentefonds en andere uitkeringen). Regelmatig hebben we te maken met plotselinge kortingen. En net als andere gemeenten hebben we te kampen met hoge en moeilijk beheersbare uitgaven in het sociaal domein. Vooral de uitgaven van de jeugdzorg zijn onvoorspelbaar. Gelukkig heeft de rijksoverheid in 2021 wel besloten daarop bij te plussen. Daar staat tegenover dat een herverdeling van het Gemeentefonds negatief dreigt uit te vallen voor onze gemeente.

Al met al: de gemeente moet scherp blijven op de inkomsten en uitgaven. We willen dat de gemeente als een **goede rentmeester** met haar geld omgaat en gezond investeert. Onze uitgangspunten voor het financieel beleid zijn: zorgvuldigheid, spaarzaamheid, transparantie en gematigde lokale lasten.